

BRAITHRE NAOIMH PADRAIG.

údair, Liam Ó Laoghaire.

Bhí míád agus mírath ar Eirinn indeireadh an céad nuair d'fhill an sagart óg, Dónall Ó Dubhshláine ó bhFrainc mar ar heirdníodh ina shagart é. Níor bhfada in Eirinn do nuair a cuireadh go Tulach Ó bhFeidhlim igCo. Ceatharlach é mar shagart cunta don Easbog Seamus Ó Caoimh. Bhí muintir an pharóiste go beo bocht, fé sceoin is fe scanradh. B'é a gcoir mhor go rabhadar dílis don tSean Chreideamh. Coinníodh uatha léann, oideachas agus caoi chun dul ar aghaidh sa tsaoil. B'iad an caimthíochas, troideanna coileach agus sport clamprach an t-aon chaitheamh aimsire amhain a bhíodh acu.

Níorbh eagal leis an Athair Ó Dubhshláine teacht amach os comhair an phobail gléasta idtreo is go naithneófaí mar shagart é. Chuir sé clog Fáilte an Aingil dá bhualadh chun na daoine a ghlaoch chun urnaithe, d'oscail se scoileanna Domhnaigh, d'eagraigh se buidhean cheoil agus mhuin se iomainn (amhráin diaganta) igcomhair comharchantaireachta. Chruinnigh se muinteoirí chun cabhrú leis na haithbheochana creidimh sa pharóiste. D'éirigh lena shaothar. Tháinig anam is beo id-Tulach Ó bhFeidhlim arís.

Nuair a d'éag an tEasbog Ó Caoimh lean an tAthair Ó Dubhshláine é mar chomharba. Sa bhliain 1808 do bhunaigh an t-eaglaiseach cáiliúil oirearc ord muinteoireachta ar bhaist sé Braithre Naoimh Padraig. Idtosach Mhí na Feabhra anuraidh do cheiliúir an tOrd a chomóradh céad blian go leith.

Is idTulach Ó bhFeidhlim igCo. Ceatharlach do cuireadh an tOrd ar bun Roghnaigh an Dr. Ó Dubhshláine gasra beag fear as measc na ndaoine a d'oil se chun an Teagasc Críostaí a mhúineadh ins na scoileanna Domhnaigh agus bhronn se orthu an seansheipeál i Sraid an Mhuilinn mar árus cónaithe agus d'íochadh sé féin an cíos dóibh. Eisean, leis, a roghnaigh an aibid dóibh agus bhí mar Stiúrthóir Spioradálta

agus anamchara acu an fhaid a mhair sé.

Imeasc an ghasra bhig ní raibh ach duine amhain ina oide d"réir gairme. Siúinear, fíodóir, gabha dubh, gabha geal agus saor adhmí na ceardaithe a bhí ina measc. Bhíodh ranganna ar siúl acu agus d'íocadh tuismitheoirí na mac léinn suimeanna beaga airgid leo ar son an teagaisc a bhí a fháil ag a golainn uatha, ach níor leor san in aonchor lena goothu, agus b'éigean dóibh leanúint de chleachtadh a gcéard chun an cumann beag a choimeád ar siúl.

Dá bhrí sin, bhunaíodar cear-dscoil chun a gcéarda a múineadh do dhaoine eile.

Is féidir a rá gan aon agóid gur mar sin a cuireadh tosach leis an ngairmoideachas a bhfuil an oiread san tabhachta leis in Eirinn agus idtiortha eile an lá atá inniú ann. Ar feadh ibhfad bhí clonadh mór leis an ngairmoideachas in obair na mBraithre.

Sa bhliain 1810 bhunaíodar cuallacht eile de na Braithre in Moin Rátha i Laois, agus theagascadar fíodóireacht agus deánamh cior ann sa bhliain 1818 bhunaíodar monarcha i dTulach Ó bhFeidhlim chun uirlisí talmhaíochta a dheanamh.

Ach Bhíodar céad bliain chun